

Cirillbetűs könyvgyűjtemény Nyíregyházán

Korábbi kötetében *Ojtozi Eszter* a máriapócsi bazilita rendház könyvanyagának *rekonstrukciójára* vállalkozott az egyes kötetek jelenlegi lelőhelyének megállapításával (*Könyvtáros* 1983/6. sz.). Most más jellegű munkálatot végzett el: a Nyíregyházi Görögkatolikus Hittudományi Főiskola könyvtárában jelenleg is megtalálható cirill betűs szláv és román könyvek *provenienciáját*, eredetét tisztázta, s adott róluk szakszerű tájékoztatást.

Ez a jegyzék sem érdektelen könyv- és könyvtártörténeti, művelődés- és egyháztörténeti szempontból. Magyarországon a 17–18. században – az Egyetemi Nyomda ilyen irányú tevékenységének megindulása előtt – nem volt cirill betűs könyvnyomtatás. Mind az ortodoxok, mind a görögkatolikusok a keleti szláv területekről, elsősorban Ukrajnából (Lvov és Kijev), illetve Moszkvából szereztek be szerkönyveiket és az egyéb vallásos műveket. Így a kötetben feltárt anyag nem csupán a hazai görögkatolikus, hanem az ukrán–orosz könyv- és nyomdászattörténet szempontjából is értékes – különösen azért, mert egy-két unikumról is tájékoztat.

Bevezetésében – s ez igen fontos! – részletesen ismerteti azt a hasznos együttműködést, amely az egyházi szervek (a hajdúdorogi püspökség és a miskolci apostoli kormányzóság), valamint a munkát támogató állami intézmény (a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem könyvtára) között kialakult. Ez a kooperáció lehetővé tette, hogy a szerző 54 görögkatolikus egyházközséget is felkeressen, s az ott talált, az egyházi használatban már feleslegessé vált könyvanyaggal a nyíregyházi könyvtár állományát kiegészítse. Ezzel kulturális értékmentő munkát is végzett.

A görögkatolikus egyházmegye hittudományi főiskolájának könyvtárát 1950-ben létesít-

tették, egyidőben a szemináriummal. Egészen 1979-ig, az együttműködési egyezmény megkötéséig a könyvtár „mostoha körülmények között, használható katalógus nélkül” működött, s úgyszólván csak a tanulmányi anyagot adta ki a teológusoknak. Az egyezmény megkötésével csaknem azonos időben a püspökség és a szeminárium épületét felújították, s ennek során méltó helyet kapott a könyvtár is. Ugyanekkor megállapodás született arról, hogy a debreceni egyetemi könyvtár munkatársai megkezdik a régi könyvek és kéziratok szakszerű feldolgozását. Jelentékeny hányadukról kiderült, hogy eredetileg az alsópapság használatában voltak, s adományként kerültek a könyvtárba. Ez tette indokolttá, hogy meginduljon a még mindig a parókiákon levő anyag rendszeres begyűjtése, amihez a püspök és munkatársai – valamint különösen *Dudás Bertalan* anarcsi parochus – hathatós hivatali és személyi segítséget nyújtottak.

*

A kötetet – amely 146 szláv és 42 román (Balázsfalván, Rámniban, Budán és másutt nyomtatott) mű leírását nyújtja – szép kiállítású illusztrációk (20 kép) egészítik ki. A szerző az egyelőre azonosíthatatlan töredékek, fragmentumok felderítését szovjet kollégák segítségével reményében ígéri. Négy száz példányban, sokszorosításban megjelentetett művét az előző kötetéhez hasonló bibliográfiai gondosság és a provenienciális nyomok alapos felderítése jellemzi. (*Ojtozi Eszter: A Görögkatolikus Hittudományi Főiskola könyvtárának szláv és román cirillbetűs könyvei. Debrecen, 1985. [A] Kossuth Lajos Tudományegyetem Könyvtára. 83 l. 20 t. |Régi Tiszántúli Könyvtárak 4.*)

Tóth András